Poštnina plačana v gotovini.

Posamezna številka 1 din.

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmajerjev trg 1.
Telefon št. 73.

Leto XXIII. Št. 26.
Kranj, 1. julija 1939

Izhaja vsako soboto.
Naročnina: celoletno 40·- din, polletno 20·- din, četrtletno 10·- din.

V zarje Vidove

Petstopetdeset let je poteklo od onega velikega trenutka v zgodovini južnih Slovanov, ki so v dobi svojega velikega preseljevanja in pohoda proti zapadu posedli in naselili Balkanski poluotok in srednje-evropsko nižavje tja do skrajnih robov Alpskega pogorja, ko je l. 1389 na Vidov dan bila uničena in poražena hrabra vojska carja Lazarja, velika in mogočna srbska država, segajoča od Donave do Egejskega in Jadranskega morja, tvorba silnega carja Dušana, vojaka in državnika, pa razbita, ter je polumesec, ki se je grozeče razlil iz Male Azije v Evropo, zavladal nad križem, potem ko je padla zadnja ovira na potu osvajanja, to je srbska država.

Cvet srbske vojske, vsa sila srbske moči in veličine je propadla v tem boju, narod brez vodnikov pa je klonil v sužnosti. Ostal je le spomin med ljudstvom na svobodo, na veličino srbske države, duh, ki je skozi stoletja kot svetilnik v temni noči budil rodovom in generacijam zavest, da morajo vztrajati, da mora končno napočiti dan svobode, dan prostosti.

Ta duh, ki je preveval srbsko ljudstvo in ga bodril v težkih, mračnih dneh robstva in trpljenja, se je utelesil v velikem voditelju vstašev Črnem Juriju, ta duh je klical in pozival srbski narod vse 19. stol., naj maščuje Kosovo, vse dotlej, da je bil v resnici s krvjo opran poraz carja Lazarja in njegove vojske, ko je v velikih osvobodilnih bojih Balkanske vojne l. 1912-13 vnuk Črnega Jurija kralj Peter I. na Kosovem polju razvil srbsko zastavo in vkorakal v carsko Dušanovo Skoplje.

Vidovo, prej dan žalosti in trpkega spomina, je postal simbol svobode srbskega naroda, postal je narodni praznik, ko se je narod spominjal veličine žrtev, katere so skozi stoletja doprinesli junaški borci za svobodo, žrtev balkanske in svetovne vojne.

Kot se je praznik Vidovega dne, katerega pomen mi Slovenci kljub vsej sorodnosti in enaki zgodovini, spričo enakega trpljenja, ponižanja in hlapčevanja pod tujim jarmom, ne moremo doumeti in doživljati v tisti meri in tisti globoki narodni zavesti kot Srbi, praznoval slovesno in veličastno vsako leto, tako se praznuje še prav s posebnim poudarkom letos, ob 550 letnici zgodovinske bitke na Kosovem, ko so se na teh zgodovinskih tleh vršile velike svečanosti, v spomin bojev tistih dni, ki pomenijo danes sicer le majhen drobec zgodovine, a usodno važen za takratno Srbijo in vso srednjo Evropo.

Če je zgodovina res učiteljica življenja, potem iz pomena Vidovega dne, ki je privlačeval in združil Srbe, Hrvati in Slovence v enotno državo Jugoslavijo, o kateri so sanjali vsi veliki sinovi vseh treh bratskih narodov, katero so v svoji jasnovidnosti gledali in napovedovali veliki duhovi, pesniki in narodni buditelji in katero je končno slutil v globinah svoje duše, svojega notranjega hrepenenja in čustvovanja — narod sam, izhaja velik in poučen nauk, naj se Vidovo, naj se poraz bratskih južnih slovanskih narodov v zgodovini nikdar več ne povrne in ponovi, naj nikoli več ne pade senca robstva na nas vse, ki smo stvorili to svobodno državo, ki naj s svojim večnim obstojem pomenja vstajenje južnih Slovanov, njihovo svobodno mesto pod soncem, njihovo enakopravnost v zboru evropskih narodov in držav.

Iz narodove sile in moči, iz stoletnega hrepenenja po svobodi, je izšla ona gigantska nepremagljiva volja, ki je maščevala Kosovo, ki je ustvarila Jugoslavijo, iz narodnih sil, naporov, vzgledov in žrtev naj vznikne ona velika prava nepotvorjena svetla Vidovdanska misel, da ob vernem spominu vsem herojem borbe za svobodo čuvamo Jugoslavijo na znotraj in na zunaj.

Da zbiramo vse resnično državotvorne, pozitivne sile, vse dobro misleče državljane, ki naj grade na znotraj še ne dovršeno državno stavbo, ki naj v plemenitem tekmovanju vseh poedinih članov te države napreduje, raste in se razvija v pravcu notranje moči sloge in sporazuma, da bo ta država notranje enotna, močna in neporušljiva, da bo v resnici pravi trdni dom vseh njenih sinov in hčera.

Da na zunaj očuvamo varnost na vseh naših mejah, da ohranimo pridobljeno posest, ki so jo z žrtvami pridobili in nam izročili naši predniki v trajno last in očuvanje, za katero so umirale generacije; da ta sveta zemlja jugoslovanska, prepojena z znojem in krvjo, ostane domovina Slovanov, kot je bila od pradavnih časov in končno, da smo budno na straži pred grabežljivim pohlepom tujca, ki mu naša svoboda, naša domovina, naše bogastvo ni sveto.

Če bomo vsi eno, združeni v veliki Vidovdanski misli, na znotraj in na zunaj čvrsti in močni, če bomo zvesto izpolnjevali oporoko Vidovega dne, ki nas spominja narodnega robstva in vstajenja, potem nam bodo zarje Vidove svetle, jasne in sončne in se ne bodo nikoli več povrnili črni, mračni dnevi, napovedovalci narodnih nesreč, sporov in pogube.

Ob 550 letnici poraza na Kosovem, ob še živem spominu na tragedijo naših severnih slovanskih bratov si prisezimo na letošnji Vidovdan, da bomo živeli pa tudi kot kosovski junaki umirali za našo svobodo, za veliko, močno Jugoslavijo.

sg.

Modernizacija Jelenovega klanca

V okvir gradnje nove državne ceste Ljubljana—Podkoren spada tudi modernizacija Jelenovega klanca, ki zanima vse, kdor mora s kakršnim koli vozilom skozi Kranj, zlasti pa zanima ta najvažnejši dohod v mesto Kranjčane same, ki se vprašujejo, kako bo ta dohod urejen in če bo modernizirani klanec kaj zložnejši od sedanjega. Kakor smo ponosni na lepo in praktično preloženi in izboljšani Gaštejski klanec, tako smo še bolj radovedni na bodočo ureditev Jelenovega klanca. Zato se bomo potrudili, da kolikor je možno z načrta analizirati in predočiti našim čitateljem sliko moderniziranega klanca, to preureditev kar najvestneje popišemo.

V glavnem se trasa bodoče preureditve Jelenovega klanca drži stare smeri vse do ovinka pred Lenardičem. Bodoča cesta pa ne bo več napravila ovinka, ampak bo vodila naravnost čez Lenardičevo hišo, čez vrt g. Majdiča Antona za sodnijo, potem čez vrt g. Rohrmana, nato preseka vrt in dvoriščno stavbo g. Majdiča Joža ter južno in spredaj krilo gimnazije ter pride na sedanjo cesto zopet pred Sirčevo, odnosno Omersovo hišo. Dalje se trasa drži sedanje ceste, pred vilo g. dr. Bežka zavije prav rahlo na levo, da odpade sedanja tehtnica, potem pelje trasa v ravni črti mimo Bekselna, pri Krčevi hiši se pomakne nekoliko bolj na desno, odtod pa vodi naravnost čez Majdičev vrt ter je pred Prešernom od sedanje ceste oddaljena že 21 m, potem prekorači staro cesto in teče mimo Krone po levi strani po polju, paralelno s sedanjo cesto in pride pri Perivneku zopet na staro cesto.

Ker je pa gradnja odseka cesta od Lenardiča čez gimnazijo do Sirca zvezana z velikimi stroški, se bo ta odsek gradil pozneje, sedaj pa se bo začasno nekoliko preuredil klanec od Lenardiča do „Stare pošte".

Od savskga mostu pa do Lenardiča klanec sicer ne bo veliko korigiran, kar se tiče smeri ceste, vsekakor pa bodo spremembe precej znatne. Tako bosta podrti mala Majdičeva hišica in Babičeva hiša, ki se sedaj naslanjata na cesto. Tudi Šavnikova pešpot z lepim kostanjevim drevoredom, ki vodi proti Majdičevemu mlinu, bo zasuta.

Stara cesta se bo mimo Majdičevega mlina podaljšala do mostu, ker bo sedanji dohod s Stare na glavno cesto nemogoč. Glavna cesta bo tu že toliko dvignjena, da ne bo nivo obeh cest približno enak, kot sedaj. Prebivalci s Stare ceste pa morajo imeti svoboden dostop na glavno cesto za vozni promet.

Šavnikova pot se bo zasula, kot smo že rekli, tudi kostanji pridejo najbrže proč, zato se bo pa vzdolž ceste napravil primeren trotoar za pešce, kot nekako nadomestilo za sedanjo pešpot. Nasproti Majdičeve hiše, tam kjer je sedaj skladišče, bodo vodile s Stare na glavno cesto stopnice.

Pred Babičem bo višinska razlika med obema cestama 5 — 6 m. Cesta se bo razširila na Šavnikovo pot, ki bo zasuta z nasipom. Cestišče samo bo široko 6 m, hodnika na obeh straneh ceste pa po 2 m. In sicer bo na levi strani ceste t. j. ob Šavnikovi poti hodnik napravljen od mostu ob vsej cesti pa do vrha Jelenovega klanca mimo Roosa in še naprej, bo pa na desni strani hodnik segal od Sirčeve hiše pa do zadnjih stopnic, ki pred ovinkom vodijo v mesto. Od teh stopnic mimo hotela „Jelen" hodnika ne bo. Ovinek pred Lenardičem bo razširjen. Pred Jelenom in Roosovo hišo bo cesta nekoliko poglobljena, da bo potrebno za vstop v hotel „Jelen" in Komatarjevo trafiko par stopnic. Dalje bo od Komatarjeve trafike vodil trotoar po levi strani ceste mimo gimnazije naprej do konca Reboljeve hiše, na nasprotni strani pa od „Stare pošte" skozi drevored in bo vrsta kostanjev ob cesti odpadla, potem čez Šavnikovo parcelo, kjer bo sedanji zid podrt ter mimo palače PZ do Bekselna. Cesta na klancu bo tlakovana s kockami skozi mesto pa deloma betonirana, deloma pa asfaltirana.

Kakšen bo vzpon na moderniziranem klancu in cesti? Za mostom bo cesta tekla 18 m v vzponu 6.3%, potem pride prehodni del 63 m, nato 266 m z vzponom 6.3%, da se odpravijo vijuge in izravna klanec, nato sledi zopet prehodni del 37 m, na ovinku bo cesta tekla 35 m v vzponu 10%, potem je prehodni del 68 m, naprej pa gre cesta 95 m v ravnini z 1.50% mimo Majdičeve hiše in gimnazije, pred Bekselnom pa celo pada na 0.4, pri Prešernu bo pa spet imela 3.4% vzpona. Ko se bo pa klanec podaljšal čez Lenardičevo hišo bo tu vzpon znašal le 6.30% ter bo sedanji najhujši vzpon odpadel.

Podaljšana Stara cesta bo široka 4 m. Tekla bo tik mimo Majdičevega mlina, imela pa bo na obeh straneh trotoar. Desni trotoar bo vodil do sedanje Majdičeve hišice ob cesti, ki bo podrta, tu pa bodo stopnice vodile na glavno cesto in na zgornji trotoar. Levi trotoar bo pa tekel od Savskega mostu ob zidu Majdičevega mlina do pričetka Majdičeve hiše, kjer se bo nehal. Hodnika ob Stari cesti bosta široka po 1.50 m, nad stopnicami pa se desni razširi na 2 m. Glavna cesta bo torej od mlina oddaljena 7 m. Stara cesta bo do stopnic pred Majdičevo hišo ločena od glavne ceste s škarpo.

Državna cesta bo široka 6 m, hodnika na obeh straneh pa približno po 2 m. Šavnikove poti tudi delno ni mogoče ohraniti, ker bo glavna cesta, oziroma levi trotoar 50 m tekel popolnoma nad to potjo, 120 m pa deloma. Na ovinku pred Lenardičem bo cesta široka približno 10 m, pred Roosovo hišo pa 13 m kot dosedaj. Pred Lenardičem bo levi hodnik podaljšan proti Kopališki cesti, na drugi strani pa pričenja pred Lenardičem.

Cestišče bo grajeno sledeče: spodaj bo 3 cm suhega betona, potem pride 14 cm kamenite podloge zalite z betonom, potem pride tenka plast mehkega betona, nato 3 cm peska, na pesek pa kocke v velikosti 8x8 cm. Podlaga brez kock in peska bo debela 20 cm. Cestna ograja bo napravljena po levi strani ceste od Majdiča do Lenardiča. Predvideni so betonski stebrički z drogovi.

Vsa navedena cestna dela od savskega mostu pa do Prešerna, kjer pričenja druga etapa, so preračunjena na približno din 3 milijone. K tej vsoti prispeva občina din 450.000.— za ono cestišče, ki bo zgrajeno poleg 6 m široke državne ceste. Širina državne ceste skozi mesto bi bila mnogo preozka.

Ker je, kot smo že poročali, licitacija za modernizacijo odseka ceste na Jelenovem klancu in skozi mesto bila prejšnji teden potrjena, smemo vsak čas pričakovati pričetek dela. Rešeno pa še ni vprašanje, kako in kam se bo preložil vozni promet. Odpadla pa je sedaj tudi bojazen, da bi se nova trasa ceste izognila Kranja, kar mestu ne bi bilo v prid.

6. avgusta 1939

I. velika obrtniška

TOMBOLA

V KRANJU

Orodne tekme FO Kranj

V petek zvečer se je vršilo v dvorani Ljudskega doma v Kranju medsebojno orodno tekmovanje FO Kranj v petih panogah za višji oddelek za Mladinski tabor v Mariboru.

Uvodoma je g. kaplan Vovk Joža spregovoril par bodrilnih besed, takoj nato pa so prikorakali tekmovalci v dvorano in jih je publika navdušeno pozdravila.

Tekmovali so v obvezni prosti vaji za leto 1939. obveznih vaj na drogu, bradlji, krogih in na konju z ročaji. Dosegljivih točk je bilo 100. Na posameznih orodjih so se plasirali na prva tri mesta: drog 1. Gogala 19.16, 2. Vovk 18.76, 3. Ramovš 18.43; bradlja: 1. Vovk 18.30, 2. Okorn 18.30, 3. Ramovš 17.50; konj: 1. Okorn 18.83, 2. Ramovš 17.80, 3. Vovk 17.23; krogi: 1. Gogala 18.30, 2. Vovk 18, 3. Okorn 16.10; prosta vaja: 1. Gogala 18, 2. Vovk 17.80, 3. Ramovš 17.60. V celokupnem orodnem peteroboju so se plasirali: 1. Vovk Aleš 90.29, 2. Gogala Miro 88.06, 3. Ramovš Marjan 86.65, 4. Okorn Rupret 86.06, 5. Ciglič Hinko 81.03.

Med odmorom je Franc Kermavner pokazal na vseh orodjih zelo lepe vrhunske vaje, kakršnih še v Kranju nismo videli do sedaj. Za težke, lepo izvedene vaje ga je občinstvo nagradilo z viharnimi vzkliki in ploskanjem. V istem času je pokazal naš mladec Grmek svojo poljubno prosto vajo, kar je vsekakor za 14 letnega mladca odličen uspeh in je za svoja izvajanja žel obilen aplavz.

Fantje so se res odlično odrezali in zaslužijo vso pohvalo, ki se jim je tudi dala, saj so to plemenito borbo zasledovali med drugim občinstvom tudi gg.: dekan Matija Škerbec, ki je dal za to priliko lep pokal za prvaka, dalje je bil navzoč okr. načelnik g. dr. Lipovšek, kranjski župan g. Česenj z go. soprogo, g. dr. Megušar z go. soprogo in finančni inšpektor g. Torkar. Vsem darovalcem se Fantovski odsek Kranj najlepše zahvaljuje, posebno pa g. dekanu Matiji Škerbcu za krasen pokal, g. Francu Gorjancu za veliko gmotno podporo, g. županu Česnju, katoliškemu kegljaškemu klubu, na čelu z g. Hamom, g. kaplanu Vovku in vsem ostalim darovalcem še enkrat najlepša hvala, ker so podprli naše fante, da jim je sedaj lahko in s ponosom iti v Maribor.

Vsa prireditev je lepo uspela, posebno še, ker je med tekmovanjem lepo igral na klavir g. kaplan Fabiani.

GLAVNI DOBITKI:

Kompletna spalnica iz kavkaškega oreha z vso posteljnino, vredna nad din 20.000·—.

Kompletna jedilnica iz palisandrove rože.

Kmečka soba v slovenskem narodnem slogu iz politiranega macesna.

Kompletna otroška soba, športni brek itd.

Kranjska pokopališča

Na praznik sv. Trojice, v nedeljo 4. junija, ko je kranjska fara tudi obhajala slovesno praznovanje župnih patronov sv. Kancijana in tovarišev, na najlepši letošnji pomladanski dan, je bilo slovesno blagoslovljeno novo farno pokopališče. Blagoslovil ga je v škofovem imenu g. stolni prošt in generalni vikar Nadrah Ignacij. Odslej se na starem pokopališču, razen v grobnicah, ne bo več pokopavalo mrličev, ampak le na novi „božji njivi". Kranj je dobil novo, res dostojno, vsej pijeteti ustrezajoče, pa tudi estetskim zahtevam moderne arhitekture odgovarjajoče pokopališče, kot poslednje domovanje kranjskih meščanov, tam na žitorodni, prostrani hujanski ravnini. Prav je, da „Gorenjec" zbere po možnosti in otme pozabi vse podatke, ki se nanašajo na določitev prostora in na gradnjo, obseg ter ureditev pokopališča samega — ter na zgodovino kranjskih pokopališč.

Kranjska pokopališča v preteklosti.

Pod tem naslovom nam v junijski slavnostni številki „Kranjskega zvona" gimn. prof. g. dr. Žontar prav lepo in obširno popisuje zgodovino kranjskih pokopališč. G. prof. dr. Žontar pričenja svoj spis z opisom ilirskega pokopališča. Ilirski rodovi, ki so domovali v 6. in 5. st. pr. Kr. na najvišji kokrški stopnjevini, so imeli navado mrliče sežigati na grmadi. (Primerjaj zadnje odkritje ilirskih grobišč na parceli g. Praha nasproti Fidra). Pepel so vsuli v lončene žare, te pa postavili v skupinah pred svojimi rodovnimi hišami v jame. Ilirska grobišča so se raztezala: od Kokrine struge čez današnje pokopališče, Mayr-jevo pristavo, poleg Župančičeve hiše proti kraju, ki je bilo letos odkrito na Prahovi parceli in naprej proti cesti v Naklo.

V nasprotju k opisanim redko posejanim gomilam najdemo strnjene vrste preko 700 okostnih grobov iz dobe preseljevanja narodov na najnižji stopnjevini Save. To je bilo zgodnje srednjeveško pokopališče.

Farno pokopališče zasledimo, ko se je zgrnila srednjeveška meščanska naselbina okoli cerkve sv. Kancijana. Okrog „hiše božje" je nastala tudi „božja njiva". To pokopališče je segalo proti severu na prostor sedanje Mayr-jeve hiše, zlasti v zadnjem delu, proti vzhodu pa skoraj do roba Kokre, ker še ni bilo ulice in hiš, kot danes. Le na južni strani cerkve se je nahajalo nekaj hišic. Visoka kamenita ograja je ločila pokopališče od ostalega mesta. Plemičev in patricijev niso pokopavali na pokopališču, ali ob zidu cerkve, marveč v notranjosti, v kripti cerkve. Po kratki dobi so odkopali grobove na pokopališču, kosti pa prenesli v prizemlje t. z. „kostnice", ali „karnerja", v zgornjem delu stavbe se je pa nahajala kapelica, kjer so opravljali maše zadušnice. Ob posebnih svečanostih so se v kostnico vsipale v večernem mraku procesije vernikov z baklami, ki so stopali mimo kostnjakov in hodili preko gomil zloženih kosti ter peli mrtvaške pesmi. Vse je klicalo: spominjaj se smrti!

Ko je v 16. stol. porastla meščanska naselbina, so uredili podobno pokopališče okrog roženvenske cerkve, kjer so pokopavali večinoma siromašne ljudi: le v kripti te cerkve so pokopani plemiški rodovi nekdanjih lastnikov kranjskega gradu. V 17. stol. je dobila kapucinska redovna družina v Kokrškem predmestju izjemno dovoljenje pokopavati v kripti lavretanske kapele duhovnike in plemiče — dobrotnike samostana. Tu počivajo nekdanji lastniki dvorca Prevole.

Tako so pokopavali Kranjčane preko 700 let na pokopališču okrog cerkve. Cesar Jožef II. pa je v 18. stol. prepovedal iz zdravstvenih in drugih upravnopolitičnih ozirov nadaljnje pokopavanje v cerkvenih kriptah, v kostnici in okoli cerkve. Župnik Avg. Sluga je kupil l. 1786. izven mesta v malem kranjskem polju njivo „Sodarjevo repše" imenovano, ki je služila že v hallstattski dobi za rodovno pokopališče Ilirov. Prve najdbe so prišle na dan pri kopanju grobov. Junija l. 1787. so pokopali na novem farnem pokopališču prvega mrliča. Pokopališče so obdali z zidom, ki je bil avgusta 1813. v bojih med Francozi in Avstrijci močno poškodovan. L. 1825. so dograditi na koncu pokopališča kapelo sv. Križa, ki jo je posvetil l. 1836. škof Wolf. V pokopališčnem zidu so l. 1840. uredili še postaje križevega pota.

Pri starem pokopališču okrog cerkve so l. 1806. podrli zid, malo prej pa kostniško kapelo. Kosti so zakopali, svet pa izravnali. Zunanji spomin na nekdanje pokopališče so še nagrobniki, vzidani v severno steno farne cerkve. Še danes pa delavci, ki kopljejo v bližini cerkve, zlasti pa na Mayr-jevem vrtu jame, nalete na kosti in okostnjake.

Novo pokopališče sv. Križa pa se je v 19. stol. vedno bolj polnilo. Do nedavnega časa je bilo obdano od njiv, travnikov in cvetja, sedaj pa ga že obdaja mesto s svojo novo naselbino, vilami, hišami in šolo. V desni polovici pokopališča počivajo premnogi požrtvovalni dušni pastirji (na. pr. župniki Sluga, Reš, Mežnarec, Koblar), dalje kaplan Janez Puhar, izumitelj fotografije na steklo. V levi polovici pokopališča se nahaja mavzolej Iv. Majdiča († l. 1908) s prelepim reliefom Vstajenja, ki ga je izdelal kipar Ivan Zajc, pa tudi druge ugledne meščanske rodbine imajo tu lepo urejene grobnice. V kapelici počiva ljubljanski knezoškof dr. Jernej Vidmar († l. 1883). Nad vse pomembna in posebno za mladino in tuje obiskovalce Kranja privlačna sta v srednjem delu pokopališča nagrobnika pesnikov dr. Fr. Prešerna (iz l. 1852) in Simona Jenka (iz l. 1873). Jenkov spomenik pa žal ne stoji tam, kjer je pesnik pokopan.

V devetdesetih letih 19. stol. je postalo pokopališče pretesno; dodali so še obsežni prostor za kapelico. To razširjenje pa ni zadostovalo za dolgo časa. Razvoj povojnega Kranja in mestne naselbine je napolnil pokopališče do zadnjega prostorčka, po drugi strani pa ga je vklenil v svoj živi, vedno bolj zaokroženi obroč, ki pokopališče stiska od vseh strani in duši oni mir, ki je vladal do pred kratkim. Zato se kranjsko pokopališče vnovič seli, topot čez Kokro na hujansko polje, kjer je zaenkrat še mir in pokoj. Kako dolgo, ne moremo prerokovati.

(Se nadaljuje.)

Esperanto in katoličani

Ko je pred 52 leti dr. Ludovik Zamenhof izumil esperanto, je imel pred očmi svoje rojstno mesto Byalistok, kjer so prebivali Poljaki, Nemci, Rusi in Židje. Ti se niso med sabo razumeli in mladi Zamenhof je bil mnenja, da jih razdvaja samo jezik.

Esperanto se je neverjetno hitro širil in leta 1905. je bil že prvi kongres v Boulogne-Sur Mer, katerega se je udeležilo nad 800 delegatov. V prvem času so bili vsi esperantisti združeni v eno organizacijo. Katoliški župnik Peltier v Parizu pa je kmalu uvidel, da je potrebno, da se širi esperanto tudi med katoličani in zato je ustanovil list „Espero Katolika", ki izhaja že 36. leto in je najboljši esperantski mesečnik. 1. aprila 1910. pa je bila ustanovljena Mednarodna Katoliška Esperantska Zveza, ki šteje danes že nad 5.000 članov (všteti so seveda samo organizirani).

Očitki katoličanov, da se esperanta poslužujejo večjidel le komunisti in marksisti, ne drže. Esperanto je pač jezik, katerega se lahko posluži vsak, kakor se tudi telefona in drugih koristnih naprav danes poslužujejo vsi brez izjeme, pa vendar ne moremo reči, da je telefon komunistična naprava. Mi katoličani se moramo oprijeti vsakega koristnega izuma in ga obrniti v svojo korist.

Danes je toliko jezikov na svetu, da je nemogoče, se vseh naučiti. Že učenje enega jezika dela človeku toliko preglavic in koliko dragocenega časa gre v izgubo, kaj pa še, če se hočemo učiti več jezikov. Zato so ljudje že od nekdaj stremeli za enotnim jezikom. Od vseh poizkusov je uspel samo eperanto, ki je najbolj ustregel zahtevam mednarodnega jezika.

Pa kakšno korist bi imeli katoličani od esperanta?

Misijonarji bi lažje opravljali svoj poklic, če bi se uvedel esperanto. Neki misijonar je pravil, da je prišel v deželo, kjer je 140 narečij. Vseh 140 narečij se ni mogel naučiti, pač pa je začel učiti urojence esperanto po znani Che-metodi. V kratkem času se je z njimi dobro sporazumel.

Na mednarodnih kongresih bi se prihranilo mnogo dragocenega časa, če bi se uvedel esperanto kot občevalni jezik. V Budimpešti so bili zbrani esperantisti iz mnogih dežel, a razpravljalo se je samo v esperantu in tako so odpadli vsi prevodi.

In radio? Mnogo radio postaj je že uvidelo važnost esperanta in zato ga radevolje sprejemajo v svoj program. Kar drugim koristi, nam ne more škoditi.

Kaj pa esperanto pri nas? V Jugoslaviji je esperanto že precej razširjen. Skoraj ga ni večjega kraja, kjer ne bi bilo esperantistov. Pred leti pa so Čehi dali pobudo za ustanovitev katol. espr. lige. L. 1937. se je ustanovila liga s sedežem na Jesenicah. Sedaj je organiziranih že nad 140 katol. esperantistov. Lani se je vršil v naši državi 20. jubilejni mednarodni katoliški esperantski kongres, na katerega je prihitelo 9 narodov. Kongres so pomagali organizirati tudi esperantisti, ki niso včlanjeni v ligi, posebno iz Kranja, Ljubljane in Trbovelj.

Letos pa vabi Jug. Katol. Esper. Liga vse esperantiste in simpatizerje esperanta, da se v obilnem številu udeleže kongresa Kristusa Kralja v Ljubljani. Liga bo imela takrat tudi svoj 3. občni zbor. Kraj in čas bomo še pravočasno javili.

Prijave sprejema: Pripr. odbor za kongres Kristusa Kralja, Ljubljana, Tyrševa c. 31/I.

Prosvetna slovesnost v Lomu nad Tržičem

Lepa gorska vasica Lom je bila preteklo nedeljo vsa v prazničnem razpoloženju. „Prosvetno društvo" je praznovalo svojo 20 letnico združeno s pevskim in telovadnim nastopom. Prireditev se je vršila s sprevodom v cerkev k litanijam, pred cerkvijo pa je pozdravil navzoče goste domači g. župnik Šparhakel. Po litanijah se je pričel tabor, ki ga je otvoril predsednik lomskega prosvetnega društva g. Meglič. Po pozdravnem govoru je g. župnik Šparhakel prebral vdanostne brzojavke kraljevemu domu in našemu voditelju dr. Korošču, kar so zborovalci sprejeli z dolgotrajnim vzklikanjem in navdušenjem dinastiji in našemu voditelju. Slavnostni govor je imel zastopnik centrale Prosvetne zveze g. dr. Janko Kalan iz Kranja, ki je podal nekaj načelnih misli. V imenu „Prosvetnega društva sv. Jožefa" iz Tržiča je pozdravil in čestital k 20 letnici predsednik g. Ahačič. Zadnji govornik je bil g. kaplan Vovk Joža iz Kranja, ki je pozdravil tabor v imenu Dekanijskega prosvetnega odbora. Po govorih je zapel domači mešani zbor šest narodnih pesmi. Nato so sledile telovadne točke s sodelovanjem domačega F.O. in D.K., gostov iz Tržiča, Kranja in Vodic ter vzorna vrsta s Kermavnerjem Francetom na čelu. Med nastopom je igrala prosvetna godba iz Tržiča pod taktirko navdušenega g. Ahačiča. Po končanem sporedu se je začela prosta zabava.

Proslave se je udeležilo precej gostov iz Kranja in Tržiča, med njimi župan g. Majerščič in tovarnar g. Ahačič z družino.

Ob tej priliki tudi mi čestiamo „Prosvetnemu društvu v Lomu" ob njegovi 20 letnici in želimo, da bi še nadalje ostalo branik na naši severni meji.

Motociklistične dirke na Jezerski vrh

PRVI GORENJSKI MOTO KLUB V KRANJU RAZPISUJE

II. medklubske hitrostne gorske moto dirke na Jezerski vrh dne 16. julija 1939. ob 10. uri. Dirka se bo vršila po športnem pravilniku S. M.K.J. Proga meri 4.300 m, ter je start pri Štularju, cilj na Jezerskem vrhu drž. meja. Start je stoječi v intervalu dveh minut. Pravico startati imajo vsi člani klubov verificirani v S.M.K.J. Vozila morajo biti opremljena z dvema neodvisnima zavorama. Tehnični pregled motornih vozil se izvrši po športni komisiji eno uro pred pričetkom dirke na startu pri Štularju. Tekmovalec mora predložiti komisiji verifikacijsko izkaznico in prometno knjižico.

Razpored:

Razred A. Turni motorji: kategorija 4 do 125 ccm.

Turni motorji: kategorija A—B do 350 ccm.

Turni motorji: kategorija C-D-E nad 350 ccm.

Športni motorji: kategorija A-B do 350 ccm.

Športni motorji: kategorija C-D-E nad 350 ccm.

Razred B. Prikolice splošno B/s-F-G.

V slučaju samo dveh prijav za kategorijo ista odpade, ter ima vozač pravico do dveh startov v naslednji višji kategoriji, sicer je start dovoljen v odgovarjajoči kategoriji in nato v naslednji višji kategoriji, dočim se v razredu A: nad 350 ccm C-D-E računa samo najboljši čas od obeh startov. Ocena se vrši na podlagi prevoženih časov v posameznih kategorijah. Prijave sprejema I. Gorenjski Motoklub v Kranju najkasneje do 4. julija t. l. ob izpolnitvi prijavnice. Vozači, kateri se kasneje prijavijo plačajo za prijavo din 20.—.

Darila so častna in praktična, ter se prva tri mesta od vsake razpisane kategorije nagradijo. Za najboljši čas dneva je razpisan prehodni pokal, katerega si osvoji tisti vozač, kateri zmaga dvakrat zaporedoma ali pa trikrat v presledku. Sedaj brani pokal Janko Siška s časom 4,23„ 2/5 član M. K. Ilirije.

Trening je dovoljen poljubno ob upoštevanju cestno policijskega reda in na odgovornost vozača. Vsak tekmovalec je dolžan skrbeti za lastno nezgodno in jamstveno zavarovanje, voziti mora s čelado, ter je sam odgovoren za lastne poškodbe ali tretje osebe in imetja. Prireditelj odklanja vsako odgovornost za posredno ali neposredno povzročeno škodo, katera bi se med dirko pripetila. Tekmovalci se morajo brezpogojno pokoriti odredbam vodstva dirke. Event. pritožbe se morajo predložiti pol ure po izvršeni točki v brezprizivno presojo vodstvu dirke pismenim potom in s položitvijo din 100.—, kateri znesek se vrne le v slučaju če je bil protest utemeljen.

Vodstvo dirke si pridržuje pravico spremembe tega razpisa, odnosno dirke preložiti ali pa opustiti.

Zavednost

Do prepričanja, da slovenski odnosno hrvatski jezik nista dovolj razumljiva, so prišli nekateri slovenski in hrvatski nameščenci tukajšnje tovarne „Semperit". Lepo je poslušati, kako omenjeni gostolijo v blagodoneči nemščini, ki je baje v tovarni, kjer so te dame in gospodje uslužbeni, edino zveličaven jezik. Sedim tako-le v kavarni ali kje drugje, pa mi udari na uho nemška govorica. Pogledam in morem ugotoviti, da nimam pred seboj nikakih tujcev, pač pa Slovence in Hrvate, pristne, brez vidnih germanskih odnosno gotskih rasnih znakov.

Znanje tujih jezikov je hvalevredno in vsekakor znak izobrazbe, uporaba nemščine med Slovenci in Hrvati pa je znak pomanjkanja narodnega ponosa. Kdo je kedaj n. pr. slišal, da bi Nemci govorili med seboj recimo francoski, ali [illegible] kak slovanski jezik? Popolnoma naravno se nam zdi, če vporabljajo Angleži, Nemci, Francozi itd. v medsebojnem občevanju samo svoj jezik in bi se sigurno zelo čudili, če bi bilo drugače. K nam pa pride tujec in se lahko na lastna ušesa prepriča, kako se ti naši ljubi Jugoslovani spretno sporazumevajo med seboj v njihovem jeziku. Zato ni čudno, če je nastala nekaka bajka o „Kulturgebietu". Le tako naprej!

Fantovske tekme v odbojki

Preteklo nedeljo so se vršile na „Planini" tekme v odbojki za prvenstvo Gorenjske FO. Udeležilo se jih je troje članskih in dvoje mladinskih moštev. Od članskih moštev se je plasiralo na prvo mesto moštvo FO Kranj, na drugo moštvo FO Kropa in na tretje mesto FO Tržič. Med mladci pa je zmagalo moštvo FO Kranj, dočim je moštvo FO St. Vid zasedlo drugo mesto.

Za tekme je vladalo precejšnje zanimanje in je publika tudi nekatere dobre igre odobrila s precejšnjim aplavzem. Tudi ni manjkalo „kibicev"", ki so navijali in bodrili naše igrače. Tekmovanje je bilo zaključeno ob 12. uri, nakar je bil razglašen izid tekem. Predsednik FO brat Megla Lojze je nato po kratkem nagovoru izročil kapetanu moštva FO Kranj lepo prehodno darilo, ki ga je podaril g. dekan Škerbec.

FO Kranj tako člani kot mladci so postali ze leto 1930-40 prvaki Gorenjske in jim k uspehu iskreno čestitamo. H — O.

Kino „Šmartinski dom" v Šmartnem pri Kranju

Vam ima priliko prikazati v soboto 1. julija ob 20·30 uri in v nedeljo 2. julija ob 16. in 20·30 uri dvojni program in to vojni velefilm iz viteških časov franc. zgodovine **Velika iluzija** V glavnih vlogah Jean Gaben, Erich von Strocheim, Dita Parlo in velefilm **Kralj pustolovcev** V glavni vlogi Ronald Colman, Francis Dee, Basil Rathbone, Henry Wilcoxon.

Preskrbite si pravočasno vstopnice.

PROSTOVOLJNA GASILSKA ČETA PREDOSLJE

priredi v nedeljo **2. julija 1939 ob poli 4. uri pop.** pred Gasilskim domom v Predosljih

veliko javno tombolo

Prosimo sosednje gasilske župe, da upoštevajo naš dan pri svojih prireditvah.

Glavni dobitki: motorno kolo, ženski šivalni stroj, 8 koles, spalna oprava, zaboj sladkorja in še nad 300 drugih lepih in visoko vrednih dobitkov.

Dobitki so razstavljeni od 18. junija 1939 dalje v Gasilskem domu v Predosljih. — — Pridite in oglejte si krasne dobitke.

TEDENSKE NOVICE

KRANJ

Zadnja pot gospe Pavle dr. Bezićeve. V petek popoldne je nastopila svojo poslednjo pot blagopokojna gospa Pavla dr. Bezićeva. Truplo so zjutraj pripeljali iz Ljubljane, popoldne pa se je iz stebrišča novega pokopališča vršil pogreb. Ogromno število ljudi, meščanov iz Kranja, zastopstva raznih društev in organizacij, pa tudi pogrebcev od drugod se je zbralo na pokopališču. Dolg sprevod se je zvrstil za krsto pokojnice. Opazili smo številne predstavnike oblasti in društev, zastopstvo „Slov. katoliškega starešinstva“ gg. zdravnike in nameščence OUZD, zastopnice Vincencijeve družbe, Poselske zveze iz Kranja in Ljubljane, članice Marijine družbe, sestre iz Marijanišča z otroci, sošolci pokojnice z g. dr. Staretom narodnim poslancem na čelu. Pogrebne svečanosti je vodil g. dekan Matija Škerbec ob številni asistenci. Moški pevski zbor je pod vodstvom g. Liparja zapel dve žalostinki pri stebrišču in ob odprtem grobu. Tople in iskrene molitve so spremljale pokojno gospo ob njenem svežem grobu. Blago pokojnico bomo ohranili v trajnem spominu!

Boks match v kavarni, ali kaznovana predrznost. V tovarni „Semperit“ je na enem boljše plačanih mest nastavljen neki Ljubljančan, ki ne zna slovensko. Ta gospod strupeno sovraži vse, kar je slovenskega in slovanskega, torej seveda tudi naše ljudi. To sovraštvo včasih v njem tako vzkipi, da kar besni. Zato pa tudi rad Slovence izziva. Tak primer se je pripetil v ponedeljek zvečer v neki kranjski kavarni, kjer se je omenjeni gospod nahajal. Godba je igrala naše narodne pesmi in slovanska dela, ki so tega gospoda in njegova čustva tako uželila, da je pričel [illegible] **Ko** [illegible] skočil h klaviristu, ga odrinil in sam začel igrati [illegible] pesmi. Gostje so se zgražali in hvala Bogu, našel se je eden med njimi, ki je temu Germanu s pestjo pokazal, da se nahaja na slovenskih tleh in med Slovenci. [illegible] **izziva**[illegible] **plačila.**

Pozor na oglase obrtniške tombole! Agilni obrtniki iz Kranja in okolice prirede dne 6. avgusta veliko obrtniško tombolo, katere čisti dobiček je namenjen za Obrtniški dom. Berite oglase na 1. strani.

Tkalnica orientalskih preprog „Meka“ iz Subotice priredi od 6. julija dalje v gimnazijski telovadnici v Kranju razstavo svojih po vsej Sloveniji upeljanih in poznanih preprog, ki so ročno izdelane, iz čiste volne, perzijsko vozljane in perzijski vzorci. Prodajalo se bo tudi na obroke.. Otvoritev se bo še posebej naznanila.

Obrtniška veselica, ki bi se morala vršti v nedeljo 2. julija, je radi nenadne smrti g. Brulca, gostilničarja na Planini, preložena na poznejši čas.

Smrtna kosa. Danes dopoldne je v Ljubljani umrl g. Brulc Franc, bivši gostilničar pri „Zlati ribi“, ki si je lani na Planini postavil svojo hišo in letos tam odprl gostilno. Pokojni g. Brulc je bil v stanovskih krogih poznana osebnost, saj je bil skozi dolga leta eden prvih funkcionarjev „Združenja gostilničarjev“, kjer se je z vso agilnostjo zavzemal za stanovska vprašanja. Bil je tudi delaven član „Prostovoljne gasilske čete“ in „Prosvetnega društva“. Kot vesten, postrežljiv in z vsakomur prijazen gostilničar, je bil poznan med meščanstvom kot po vsej kranjski okolici. Stanovska organizacija je z njim izgubila veliko oporo. Naj dobri pokojnik počiva v miru, užaloščeni gospe soprogi pa naše sožalje!

Dežurna služba zdravnikov OUZD v mescu juliju. Dne 2. dr. Herfort Joža, dne 3. dr. Bezić Josip, dne 9 dr. Bežek Josip, dne 16. dr. Herfort Joža, dne 23. dr. Pance Pavel, dne 30. dr. Vrbnjak Vinko.

Poroki. Poročila ste v nedeljo 25. junija v farni cerkvi v Kranju gdč. **Mimi Savlijeva** uradnica pri g. dr. Megušarju odvetniku v Kranju in g. **Stanko Fortuna** sodnik v Radovljici. Ugledni par je poročal ženinov brat g. France Fortuna. V Šenčurju sta se pa poročila gdč. **Pavla Rabič** trgovka iz Kranja in g. **Jožko Golob** tekstilni mojster v „Jugobruni“. Naše prisrčne čestitke.

Namesto venca na grob pokojni gospe dr. Bezićevi je daroval g. dr. Štempihar apelacijski sodnik v Ljubljani din 100.— Vincencijevi družbi; „Poselska zveza“ v Kranju pa je darovala revnim otrokom v Marijanišču din 150. Bog plačaj!

Z lipe je padla. Preteklo soboto popoldne je obirala lipovo cvetje 41 letna žena tovarniškega delavca Antonija Štefe iz Predoselj. Stopila je preveč na konec veje in padla na tla. Zlomila si je več reber in dobila tudi hude notranje poškodbe.

PRIMSKOVO

Telovadni nastop DK in FO. Naši fantje in dekleta bodo pokazali sad celoletnega tihega toda plemenitega dela na svojem popoldanskem telovadnem nastopu v nedeljo 23 julija pred Prosvetnim domom. Spored bo zelo bogat po svoji vsebini. Poleg domačih telovadcev bodo nastopili tudi bratje in sestre iz bližnje okolice.

Nastop bo združen s kratkim nagovorom in s prosto zabavo. Poskrbljeno bo prav za vse: za telovadbo, za zabavo in dobro voljo.

Prosimo okoliška društva, da ne prirejajo ta dan prireditev. Bog živi!

TRŽIČ

V četrtek 22. junija je bila seja obč. odbora. Na dnevnem redu je bilo poročilo župana iz katerega posnemamo, da je bil občinski proračun za leto 1939-40 odobren brez kakšne spremembe. — Razmere v občinskem kamnolomu so se uredile na podlagi odloka sreskega načelstva. Okrog tega vprašanja so hodili vsi občinski odbori in župani že od leta 1894., a vedno brez uspeha. Sedanji obč. upravi pa se je posrečilo napraviti konec neredu. S tem bo občina imela nekaj rednih dohodkov, medtem, ko so se do sedaj okoriščali le drugi na račun občine. — Končne ureditve pri adaptaciji mestnega doma gredo h kraju. Že letos spomladi se je obnovil zid soseda g. Globočnika Franca, za katerega so nekateri prerokovali, da bo občino veljalo najmanj 60.000 din. Ta številka se je pa močno zmanjšala in je obstala na 4.000.— din, kar je tudi primerno in prav. Most čez Mošenik, katerega grade in vzdržujejo privatniki, se je podrl. Ker se med prizadetimi ni moglo dobiti sporazuma, je moral o tem sklepati obč. odbor v smislu § 29 zak. o samoupravnih cestah. Potom tega sklepa se občini omogoča most obnoviti na račun prizadetih interesentov. — Občinski odbor je tudi sprejel nov tržni red, kateri se je moral prilagoditi z ozirom na novo tržnico. — V tajni seji so se reševale le osebne zadeve. Gozdni čuvaj Primožič Miha se je pritožil na obč. odbor proti sklepu uprave, s katerim mu je bila odpovedana služba. Pritožba je bila soglasno zavrnjena. Soglasno se je zagotovilo domovinstvo g. Engelbertu Schweigerju. Sklepalo se je tudi o raznih podporah.

Razstava mešč. šole, strokovne nadaljevalne šole, otroškega vrtca in kuharskega tečaja, ki je bila v drugem nadstropju mešč. šole v nedeljo 25. t. m. je imela popoln uspeh. Ves dan od 7. ure zjutraj do 6. ure zvečer, je imela dovolj obiskovalcev, ki so o razstavnih predmetih povedali svoje mnenje. Zadovoljni so bili razstavljalci, kakor obiskovalci. Ta razstava je bila jasen dokaz, da so razstave potrebne že iz razloga, ker so zelo vzpodbudne za kulturni in gospodarski napredek.

Za proslavo Vidovega dne je bila v farni cerkvi črna sv. maša za pokojne vojake. Maše so se udeležili uradi, šole in razna društva. Pogrešili smo pa Bralno društvo in Sokola v krojih in z zastavami. Če bi se včasih prosvetno društvo sv. Jožefa ne udeležilo vidovdanske proslave, bi bilo takoj proglašeno za protidržavno in bi se razni funkcionarji morali zagovarjati pred oblastmi, ako ne bi bilo še kaj hujšega. Sedaj se je pa ta nekdaj tako vroča državotvornost pri istih ljudeh popolnoma ohladila. Doslednost in iskrenost kje sta?

Na Vidov dan se je zaključilo šolsko leto. Meščanska šola je ob tej priliki priredila pomembno akademijo, katera je bila zaključena z govorom g. upravitelja Vončine, ki je dajal absolventom zadnja navodila in jim želel, da bi seme, ki je bilo vsejano z meščnasko šolo obrodilo obilo dobrih sadov. V imenu absolventov se je zahvalila učiteljstvu v daljšem govoru absolventka gdč. Jepeljnova za ves trud in se prav lepo poslovila od tovarišev in tovarišic, ki bodo še obiskovali šolo. Kdor je prisostvoval akademiji, mora priznati, da je to res dostojen zaključek šolskega leta.

V nedeljo 2. julija bo imelo kršč. misleče delavstvo običajno vsakoletno romanje na Ovsiše. Ob poli devetih se zberemo pri mostu, od koder je procesija v farno cerkev. Tam je pridiga in sv. maša. Spomnili se bomo naših starih veteranov, ki so pričeli to romanje, ki pa sedaj uživajo večno plačilo.

Mladčevski prapor prejmejo mladci in naraščaj Fantovskega odseka. Prapor bo blagoslovljen v nedeljo 16. julija. Prireditev bo združena, kakor smo že poročali, s telovadnim nastopom. Točen spored objavimo pozneje. Že sedaj pa vabimo vse bližnje odseke in prijatejska društva, da se naše prireditve v velikem številu udeleže.

Le kovač zna skovati podkev

kakor more perilo čisto oprati le dobro milo. Terpentinovo milo Zlatorog da gosto belo peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda in perilo je snežno belo, prijetno poduhteva in ostane dolgo trdno.

TERPENTINOVO MILO **Zlatorog**

GOLNIK

Krajevna protituberkulozna liga v Križah priredi tudi letos svojo **poletno prireditev na** Golniku, ki se bo vršila dne 2. julija (v slučaju slabega vremene dne 16. julija). Na sporedu so poleg vojaške godbe in pevskih točk Akademskega pevskega kvinteta še zbor havajskih kitar, razne zabavne točke ter komični prizori, tako da je za dobro voljo kar najbolje preskrbljeno. V paviljonih bo vsakdo našel dobro okrepčilo, v bazarju pa lepe in koristne spominske predmete. Vstopnine ni. avtobusne zveze z vsemi vlaki. Začetek točno ob 15. uri. Ne zamudite in pridite vsi!

ŠKOFJA LOKA

† Kalan Urška. V ponedeljek so pokopali škofjeloško gostilničarko Kalan Urško vulgo Kernovo. Imenovana je bila nad 10 let hudo bolna, tako da si ves čas ni mogla nič pomagati in skozi potrebna bolniške postrežbe. Končno jo je Gospod poklical k sebi po večno plačilo.

Kaj naj pričakuje delavec od njena. Napredni mogočnjak v našem mestu, večkratni obč. odbornik, ki zopet upa na stolček na občini, je delavcem na Grabnu dejal, „da narede delavci več škode, kot koristi.“ Delavci kaj pričakujete od njega. Mi ga pa vprašamo, če je mogoče od svojih lastnih žuljev debel?

Poceni jo je odnesel. V četrtek zvečer bi jo bil loški branjevec Marjan Tiblaš, kmalu pošteno izkupil. Vračal se je na motorju domov po Kolodvorski cesti. V starem Dvorcu, kjer se križata kolodvorska cesta in cesta Kranj — Škofja Loka — Jeperca — Ljubljana, po kateri je sedaj ogromen avtopromet, sta trčila neki avto in Tiblašev motor. Pri padcu je Tiblaž zadobil le lažje poškodbe. Ker so mislili, da je zadobil kako notranjo poškodbo so ga takoj prepeljali v bolnico, vendar je bil takoj po pregledu odpuščen. Čudimo se, da ni še več nesreč, ko vsi avtomobilisti in motoristi tako grozno drve.

Mestna občina je dala nasuti in zvaljati Glavni trg. Tudi kanalizacijo so prenovili. Tako se tudi „placarji“ ne bodo mogli vedno pritoževati, da sedanja občinska uprava ne stori prav nič za ta del mesta. Seveda, ko sedaj dobe tudi drugi deli mesta nekaj, pa nekaterim JNSarjem z Glavnega trga to ne gre v glavo.

Ločani smo pa res čudni. Radi bi videli, da bi se v mestu veliko javnih del gradilo. Čim več mogoče. Ko bivše JNS uprave niso v tem oziru prav nič storile, smo seveda vsi po pravici zabavljali, posebno ker je bil denar na razpolago. Sedaj pa ko naši odločilni ljudje začno kako novo javno delo, ni kritike ne konca, ne kraja. Temu ni všeč to, drugemu ono, ko pa je delo narejeno ga vsi hvalijo. Ti pa res znajo. Tako bo seveda tudi z deli na Grabnu, ki ga sedaj toliko kritizirajo.

GORIČE

Kakor smo že poročali, izvrši prosvetno društvo v Goričah slovesno blagoslovitev svojega prapora v nedeljo dne 9. julija 1939. Z blagoslovitvijo prapora bo združena tudi večja vrtna prireditev, ki se bo vršila na Boštevnekovem vrtu.

Prireditev bo popoldanska s sledečim sporedom: Ob 14. uri sprejem pokrovitelja, botrov in častnih gostov, nato sprevod skozi vas v cerkev; ob 14.30 uri slovesne litanije v farni cerkvi; ob 15 uri blagoslovitev prapora in slavnostno zborovanje na prostem; po 16. uri prosta zabava s srečolovom, šaljivo pošto, amerikansko dražbo itd. Pri vsej prireditvi sodeluje priznana tržiška godba.

Kot vstopnina velja taborni znak, cena 1 din.

Najvljudneje vabimo vse fantovske odseke in dekliške krožke tržiškega in kranjskega okrožja, da se te naše prireditve udeleže v čim večjem številu v krojih. Dobrodošle so tudi narodne noše. Kdor pa nima kroja, naj se udeleži v civilu, da nas bo čimveč.

Na svidenje 9. julija v Goričah.

Potres. Dne 25. junija ob poli 4. uri zjutraj je bil v Goričah pri Golniku precej močan potres, ki je trajal 2 sekundi.

CERKLJE

V nedeljo popoldne bomo slovesno sprejeli našega farana g. novomašnika Erzarja Stanislava iz Fš. Police. Fantje in dekleta se skrbno pripravljajo, da bo nova sv. maša potekla **kar najlepše.**

Proslava Vidovega dne je izpadla v splošno zadovoljnost. Petje državne himne v slovenskem jeziku je bilo uvod v proslavo. Govor g. upravitelja Rozmana je mladino in odrasle utrdil v prepričanju, da bo le katoliško vzgojena mladina zvesto branila vero, jezik in narodno kulturo in tako najlepše koristila **narodu in državi. Zato je naša dolžnost podpirati** stremljenje te mladine. Lepo otroško petje, skrbno podana igra nas je prepričala, da hoče naša mladina s krepko voljo in požrtvovalnostjo izklesati trdne, odločne katoliško slovensko čuteče značaje. Ne smemo pozabiti naših tamburašev, ki so poživili akademijo z zbranim sviranjem. Da je akademija tako lepo izpadla smo dolžni zahvalo gg. učiteljema Rozmanu in Ušeničniku ter gdč. učiteljici Kordiževi.

Obrtniška tombola

Vse tovariše obrtnike naprošamo, da prispevajo za to akcijo z dobitki, ročnimi izdelki, ter da gredo nabiralcem na roko, ko jih te dni posetijo. Z enako prošnjo se obračamo tudi na vse dobrotnike in prijatelje obrtnikov, da jih ne odklonijo in po svoji moči podpro. Prosili bomo tudi za sprejem tablic v prodajo. Obrtniki bomo hvaležni, ter bomo dobro z dobrim vrnili. Poverjenike po vaseh pa prosimo, da v svojem okolišu store svojo stanovsko dolžnost, geslo naj bo: „vse za naš dom!“

Odbor.

Kmečka zveza

„Kmečka zveza“ je preselila svojo glavno pisarno v Ljubljani na Tyrševo (Dunajsko) cesto 38, to je v pritličje zgradbe Zadružne zveze, blizu kolodvora. Telefon dosedanji: 49—76.

ČEBELARSKI KOTIČEK

Čebelarji! Plemenilna postaja **na** Fužinah v Kokri je vsem potrebam in zahtevam strokovno izpopolnjena in urejena. Postavljenih je 30 hramčkov za plemenitev 60 matic. Na postaji se sedaj nahaja stalno oskrbnik-čebelar g. Ivan Javornik — ki prevzema prinešene odn. poslane, pravilno napolnjene plemenilčke, iste skrbno pregleda, namesti v hramčke in stalno vodi točen pregled.

Vse člane čebelarskih podružnic, ki nočejo zaostati s svojim čebelarstvom za naprednimi inozemskimi čebelarji in katerim je res kaj ležeče na tem, da naša svetovno znana kranjska čebela-sivka ta sloves obdrži tudi naprej, **opozarjamo z vabilom, da se te zelo koristne ustanove prav pridno poslužujejo.**

Le, če bomo imeli našo čebelno pasmo očiščeno tujih primesi, bo imelo započeto delovanje za izvoz naših čebel zaželjeni uspeh.

Končno še pripomnimo, da bo Zveza čebel. podružnic A. Janše v svrho nadaljne akcije za dosego izvoza čebel točno vodila potrebno evidenco in sicer, kdo je poslal matice na plemenilno postajo in koliko, ločeno po podružnicah.

Zveza čebel. podružnic A. Janše v Kranju.

Gospodarstvo

Naš lesni izvoz v aprilu. Po uradnih podatkih smo izvozili v aprilu 113.587 ton lesa v vrednosti 89.2 mil. din, to je 38.712 ton, ali za 51.62% več kot v aprilu 1938. Po vrednosti pa se je naš izvoz povečal le za 27.0 milj. din, ali za 43.40%.

V prvih štirih mescih 1939. smo izvozili skupno 381.232 ton za 309.6 milj. din. Lani v istem času smo izvozili le 298.663 ton lesa za 257.5 milj. din. Letos smo torej izvozili 82.569 ton, ali za 27.64% več lesa kot lani, vrednost pa se je dvignil naš izvoz za 52.1 milj. din, ali za 20.23%.

V nedeljo 9. julija vsi k slovesni blagoslovitvi prosvetnega prapora v Goričah.

Turisti! Turisti!

Pred odhodom v hribe
si nabavite šunko, salamo, sir, klobase, sardine, paštete, slanino ter ostali provijant le v trgovini

REKAR - KRANJ

Sveže blago! Zmerne cene!

FILM

Kino Šmartinski dom ima ta teden izvrsten program. „Velika iluzija", močno francosko, na bienali nagrajeno delo in velefilm, življenje legendarnega borca Françosi Willona. „Kralj pustolovcev". Obisk tega res izbranega dvojnega programa toplo priporočamo.

Ali ste že poravnali naročnino?

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0·50. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane i. t. d. izdeluje solidno in po nizki ceni **BERNARD MAKS, tapetnik Na skali 5** (v hiši g. Šipica).

Kolesa, nova in rabljena kupite ugodno le pri Julij Zevnik, Stražišče na „Gašteju".

Trosobno stanovanje s kopalnico se takoj odda. Glavni trg Kranj. Poizve se v upravi „Gorenjca".

Mirna stranka, odrasle osebe išče stanovanje s pritiklinami v bližini mesta za september.

Odda se takoj stanovanje 2 sob z vsemi pritiklinami. Klanc št. 67, Kranj.

Kupim izložbeno okno skupno z vrati za trgovski lokal in celotni inventar za špecerijo. Ponudbe na upravo „Gorenjca" pod „takoj".

Odda se trisobno stanovanje z vsem komfortom v I. nadstropju nove hiše s 15. avg. ali 1. septembra. Poizve se v upravi lista.

Proda se kolo malo rabljeno, Savski breg št. 15, Kranj.

Prodam lepo, suho, letošnjo seno. Anica Krč. Kranj, Blejska c. 4.

Berite in širite „Gorenjca"

V Gorenjski oblačilnici v Kranju, dobite najtrpežnejše modne, športne in delovne obleke itd. — — — Kot krojača bova postregla najbolje in najceneje. — Se priporočava
Čenčič Štefan in Kozelj Franc

Mestni stavbenik
PAVEL BREN
Kranj, Jenkova 5.
Prevzema in projektira načrte, statične proračune, gradi vse talne in podtalne zgradbe kakor: delavske hiše, tovarne, vodne in parne žage, mline, opekarne, najmodernejše vile itd. itd. solidno in po zmerni ceni. - Prevzema gradbena vodstva, daje tehnične nasvete, vodi privatne in sodne cenitve. Vsem cenj. naročnikom se najtopleje priporoča.

Gostije fotografiram
pozno zvečer ob nedeljah in praznikih le proti prejšnjemu naročilu, sicer je takrat atelje že zaprt.
FOTO JUG - KRANJ

VINO
Za težko delo je močno vino! Dobite ga najlažje v Centralni vinarni v Ljubljani — Frankopanska ul. 11

Ako imate kurja očesa in se Vam dela trda koža, pridite v našo higienično urejeno pedikuro, kjer Vam naš pediker odstrani vse te neprijetnosti brez bolečin in brez kemičnih sredstev za din 6.-. Ne mučite se s krpanjem nogavic, ker Vam za malo denarja strokovnjaško popravimo moške, ženske in otroške nogavice. Samo pri Bata.

SPECIJALNA TRGOVINA BARV
Jos. Grebenšek
KRANJ
Vidovdanska c. 6

Štedilniki, navadni in elektrovarjeni
R. FLORJANČIČ ključavničar KRANJ

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge na tekoči račun. Hranilne vloge se lahko vplačujejo tudi potom Poštne hranilnice in so vlagateljem te položnice na razpolago.

*

Hranilne vloge se obrestujejo po 4% in so vlagateljem vedno na razpolago. Vezane vloge s tri mesečno odpovedjo se obrestujejo po 5%.

HRANILNICA IN POSOJILNICA
V KRANJU R. Z. Z N. Z. LJUDSKI DOM

Pozor, čevljarji!

Veliko izbiro **usnja in čevljarskih potrebščin** po zelo **ugodnih cenah** Vam nudi trgovina

PAVLA RABIČ - Kranj, Vidovdanska cesta 7.

Stalno se dobe tudi **gonilna jermena** v vseh širinah. Blagovolite pred nakupom brezobvezno **ogledati si mojo bogato zalogo.**

Zahvala

Zahvaljujem se vsem, ki so ob težki izgubi naše mamice in soproge gospe

MR. PH.

Pavle dr. Bezić-eve

ROJ. POMPE

z nami sočustvovali, zlasti pa darovalcem krasnih vencev in cvetja ter številnim onim, ki so blagopokojno spremili na njeni zadnji poti.

Kranj, dne 28. junija 1939.

Dr. Josip Bezić,

Mimica Zagorska: 23

Marija Taborska

(Zgodovinska povest iz dobe turških časov.)

(Dalje.)

Srce mu je bilo mirno, veselo, kakor da bi mu ne bila mati umrla šele pred nekaj dnevi. Pomladno sonce je objemalo Vilibaldov dom, da se je kopal v zlati luči in ta mu je pregnal mračne misli.

Okrog vogla je prišel njegov izmučen oče in sin se je začudil, ko ga je zagledal. Vilibald je klonil, glava mu je zlezla med pleča, zdelo se je, da mu je korak negotov, truden.

„Oče! Nocoj ste slabo spali pozna se vam," ga je sočutno nagovoril fant, ker se mu je smilil.

„Slabo," je prikimal svobodnjak. „Vso noč mi ni šlo iz misli; tista roko in jok, tisto vzdihovanje. Spomin ranjke matere je bil. Mislil se le in to bom tudi storil: sto ogrskih goldinarjev bom dal za popravilo taborskega obzidja, tako bo morda tudi ona zadobila mir."

„Sto ogrskih goldinarjev?" je nejevoljno zategnil Martin. „Ali jih še imate toliko? Mislil sem, da ste ves denar dali k Ožbaltu v Begunje. Sto ogrskih goldinarjev hočete spet dati od hiše?"

„Ti mi očitaš?" Vilibald ni vzrojih, kakor je bila njegova navada, žalost ga je ublažila. „Pomisli, sin, da dobro delo ni nikoli završeno."

„Saj nič ne rečem. Samo, sto ogrskih goldinarjev, pomisli, to je vendar nekoliko preveč."

„Ne boj se, Martin, dovolj ti bo še ostalo." — Vilibald je prejel sina za roko in ga je molče peljal na vogal dvorišča, odkoder se je videlo na vse strani. Naslonil se je na beli zid in je dolgo molče gledal proti Bistrici. Oko se mu je zaiskrilo, kakor bi v njem zaplavala pridržana solza. Martin je videl tisto solzo in sram ga je bilo očetove mehkobe.

„Oče, zakaj jokate. Pomislite vendar, da ste mož, najveljavnejši v okolici, da ste svobodnjak in župan."

Tudi to pot se Vilibald ni razjezil, glava mu je lezla le še globlje med ramena.

„Poslušaj me, Martin. Nič več ne vem zato, da sem svobodnjak in župan. Truden sem od življenjske poti naveličan sem vsega in danes prvič čutim, da sem star."

„Da ste star?" se je zavzel Martin. Vaši lasje so še črni, le malo je sivih med njimi."

„Vem, lasje so mi še črni. Telo je še zdravo, močno, še dolgo bodo te roke držale ročice pri plugu. Toda duša mi je žalostna, star sem in sam, to je, kar mi jemlje veselje do življenja in voljo do dela."

„Kaj mislite, oče?" Mati je mrtva, tudi meni je hudo po njej. Toda, oče grunt zato ne sme propasti."

Vilibald se je vedro nasmehnil, toda lice se je takoj spet odelo z mrakom in boljo.

„Sin, bodi blagoslovljen za to besedo! Grunt ne sme propasti! Zemlja Vilibaldovega rodu mora preživeti svoje otroke, dom mora postati še večji in bolj bel. Zaradi smrti enega človeka grunt ne sme propasti. Mnogo jih je živelo in umrlo v tej hiši. V tej hiši so svatovali, tu so se rodili otroci, odtod so odnašali mrtvece. Tako je bilo in tako bo, to je božja postava od vekomaj in človek je ne more spremeniti. Žalost pa vendar ostane v duši in kljuje v njej, kakor kragulj nemirne vesti. Grunt ne sme propasti. Ne bo propadel. Bog mi je zato dal sina. Tvoje roke so močne, ti boš moral stopiti na mojo pot."

„Kaj mislite, oče?"

Vilibald je iztegnil desnico in jo pomikal od njiv in travnikov do zelenih gozdov.

„Glej tja doli, Martin! Bistrica šumi pod teboj, ob vodi so travniki. Slabo seno pridelamo tamkaj, za konje je pa vendar dobro. Vidiš zgoraj. Njive, same njive, dolge in široke. Ali opaziš, da se naše polje razlikuje od drugega? Lepše je, ker je bolje obdelano, globoko preorano in dobro zagnojeno. Polje, polje, samo polje vse do tega brega pod hišo. To je vse naše, vse tvoje. — Obrni se se na to stran. Poglej, koliko polja imaš! Od Dolenje vasi do Srednje vasi, kar vidiš polja, vse je naše. Dobra zemlja, črna, rahla, rodovitna. Če bi jo danes pustil vnemar, bi ti rodila kar sama od sebe, kakor je Adamu v raju. Tam, vidiš, se začenjajo naši gozdovi. Naprej segajo ti gozdovi, daleč, daleč. Ob Savi so travniki. Vse je tvoje. Dve vodi mejita tvoje posestvo, vmes je pa zemlja tvoja last. Od vode do vode sega zemlja tvoja last, koliko posestev je, ki bi imela toliko bogastva v njej? In vse to je sedaj tvoje."

„Zdaj še ni moje."

„Je že, ali vsaj v kratkem bo. Saj pravim: star sem in ne morem več prenašati takega bremena, Zato bom dal vse tebi. Ko mine pol leta žalovanja po materi, pojdeva v Radovljico, tam bomo napravili pisma in ti boš gospodar in župan. Ali ti ta misel ni všeč?"

„Všeč. Zakaj bi mi ne bila?"

„Prav. Glej, dve gospodinji sta šli v tako kratkem času od hiše, ena na drugi dom, druga na pokopališče. Naš dom sedaj potrebuje gospodinje. Zato sem tako sklenil, ko bomo naredili pisma, bomo svatovali."

„Da bi?" se je umikal fant.

„Seveda. Tako bo najbolj prav in pametno. Star si zadosti, pameti že moraš imeti kar ti jo je Bog namenil dati in Vilibaldova domačija bo imela gospodinjo. Svetoval pa bi ti rad, kam stopi pogledat, silil te pa ne bom. Martin, povej mi po pravici, ali imaš kje kaj v mislih?"

„Saj veste da ne."

Vilibald je ostro gledal sinu v oči.

„Govori resnico, to bo v tvoje dobro! Oženi se tu ali tam, jaz ti ne bom branil. Tudi moj oče je meni pustil svobodno voljo pri izbiri neveste in zmeraj sem mu bil hvaležen zato."

„Nikdar nisem gledal po dekletih. Kar povejte oče, kam pojdeva snubit, jaz vas bom ubogal."

„Hvala Bogu," se je oddahnil Vilibald. „Bal sem se že, da si se kam prav neumno zaletel. Zal fant si, Martin in na naše posestvo se ne bo nobena branila iti.

Za urednika in izdajatelja odgovarja Vertovšek Milan v Kranju. Tiska tiskarna Tiskovnega društva v Kranju.